

betydelig Formue paa sine store Foretagender. Hendes Mening var det, at: „vi bør kun tjene én Gud, Humanitetens, Kærlighed til Næsten være vor eneste Gudsdyrkelse.“

Hun rejste til Indien, men søgte i Begyndelsen forgæves i Thibet at faa Adgang til denne hellige Jordbund, der er forbudt den vantro, saa meget mere som denne var Kvinde. Men det lykkedes hende alligevel, og i syv Aar indesluttede hun sig i et Boudhistisk Kloster i Thibet for at studere. Derefter erklærede hun, at hun af Brødrene var valgt til at genopvække Theosofien i Verden, og stiftede saa sammen med en amerikansk Oberst Olcott det theosofiske Selskab 1875.

„Det theosofiske Selskabs Formaal er at undersøge de skjulte psykologiske Kræfter hos Mennesket, ligesom den gamle orientalske Literatur.“

Madame Blavatsky læste Vedas aabne Bog og smigrede sig med at eje Nøglen til de døde Sprog, som ikke er genfundne, Sprog, som hun sagde at kunne huske at have talt i længst forsvundne Tider. Madame Blavatski levede meget tarveligt, ja næsten fattigt. Hendes Bog „La Doctrine Secrète“ (den hemmelige Læresætning) eller Isis dévoilée (Isis afsløret) er ikke en Religion, men den er en Religions videnskabelige Fysiognomi.

Efter Ønske blev hendes Legeme brændt efter Døden. *M. B.*

Tyendetillægslovens kvindesaglige Fremskridt.

(Rettelse.)

„I gennem Folketinget“ har „Kvindebladet Hvad vi vil“ gaaet den 5te Juli d. A. og — paa 2den Spalte — opsamlet bl. a. den Udtalelse, hvori jeg sluttelig sammenfatter det, hvori Fremskridtet ligger i Tyendetillægsloven af 1891 i Forhold til det tidligere Forslag af 1886—87, set fra kvindesagligt Standpunkt. I Følge den ny Lov faar Kvinder i det hele taget — visse almindelige Be-

tingelser forudsatte — Adgang til at udøve Fæstevirksomhed, „idet det nu ikke alene er gifte Kvinder, der har Særraade eller Ægtepagt, som kan faa denne Bevilling“ (til at udøve Fæstevirksomhed), „men ogsaa gifte Kvinder, der gaar ind under den almindelige Regel, at de lever i Formuefællesskab med deres Mænd, forudsat at disse giver deres Samtykke dertil“ (hvilken sidste Forudsætning følger af Næringsloven af 1857, som ikke ved denne Lejlighed kunde ændres).

Men de ovenfor fremhævede 8 Ord („idet Kvinder“) er udfaldne i Kvindebladet, da der aftryktes efter Folketingstidenden. Derved er hele min Udtalelse bleven meningsløs og uforstaaelig. Jeg beder derfor om Tilladelse til at gøre opmærksom paa, at Fremskridtet fra det tidligere Forslag bestaar i, at ogsaa gifte Kvinder, som lever i Formuefællesskab med deres Mænd, bør kunne faa Bevilling til at drive Fæstevirksomhed efter den ny Lov.

Idet jeg i øvrigt takker for den Opmærksomhed, som Bladet har skænket min gode Vilje ved den omhandlede Lejlighed, er jeg Deres

Fredrik Bajer.

En Tale.

Ved en Banket, som for nylig afholdtes i en Kvindesagsforening i Paris, holdt Foreningens Vicepræsident Madame de Greess-Traut følgende Tale:

Mine Herrer!

Jeg haaber ikke, jeg gør et Brud paa den Tillid, der er vist os af de ærede Lovgivere og berømte Skribenter, som i Aften er kommen her til Stede, naar jeg lader de skurrende Strænge klinge, der plager os Kvinder, — omtaler den Uret, der rammer os gennem de gammeldags Love.

Jeg tror det ikke — thi vi véd, at Deres Nærværelse her betyder mere end en høflig og dagligdags Tilslutning. De er ikke kommen her for at høre en kedelig Opremsning af Udtalelser, der fastslaar vor Underlegenhed, vor Udygtighed, vor Mangel paa

Ævner naar det angaar Sager af Vigtighed.

Vi véd, at vi kan betragte Deres Tilslutning som et Løfte om en nær forestaaende Sejr for den Jordbund, der kveles af Fordommenens yppige Plantevækst. Vi véd, at De vil forsvare Kvindens store, hellige Sag, som ogsaa er Deres.

Thi den berører alle Interesser: Samfundets, Fædrelandets, Familielivets, alt, hvad De sætter Pris paa i Verden. Skulde De saa ikke omfatte den med Varme! Den social-økonomiske Udvikling, bestemt til at fuldbyrdes under den kraftige Paavirkning af de videnskabelige Opdagelser over hele Verden i alle civiliserede Samfund. Denne Udvikling kan ikke længere indrette sig efter Institutioner, der er mere end hundrede Aar gamle.

Man maa ophøre at ligne den voksne Kvinde med det svage Barn.

Ophøre med at berøve Kvinden hendes Uafhængighed, ophøre med i Følge Loven at hellige Ægtefællens Kvindens Arbejds løn.

Kvindernes store Egenskaber — næppe endnu anede — maa og skal udvikles. Disse kan kun udvikles i en anden Atmosfære end i den, hvor hun hidtil har draget Aande — i en fri Luft, hende værdig.

Ligesom visse genstridige Fugle, der ikke vil synge i Fangenskab, som visse Planter, der nægter at blomstre i Drivhuse, saaledes kan visse af Kvindens Egenskaber ikke udfolde sig i Fængsel.

Den fjerde Stand, Arbejderne, har nu med en majestætisk og rolig Kraft overskredet den Afgrund, der skilte den fra de tre andre Stænder. — Nu kommer den femte Stand, den, hvis mildnende Magt vil afslutte Tidsalderens Uuhæderlighed, Bestikkelighed, Fordærvelse ved Kappestriden ved at myrde hverandre. Nu vil ogsaa den overskride Afgrunden, der skiller den fra sine lykkelige Forgængere.

Værd at lægge Mærke til.

Miss M. Parker, den unge Arkitekt fra Filadelfia, har fuldt op at gøre. Hun har

4)

N e d a d.

Skitse af Daniel Sten.

Der var virkelig en Revolution — inde i ham selv. Han satte sig op imod al Uretfærdighed. Hvor blind havde han ikke været hidtil, han havde ikke hørt, ikke set, ikke følt. Men nu saa' han, hørte og følte. Mangedobbelt, stærkt. Det klemte ham som en Jærning omkring Kroppen, trykkede paa Hjertet, som skulde det sprænge, jog Blodet op til Hovedet og bragte hans Puls til at hamre.

Hvorledes havde man ikke behandlet ham, mistroet ham, ham, den gode, den ærlige, den arbejdsomme, den loyale. Ham havde man haanet, vist grusomt tilbage, stødt bort.

Han vilde have Hævn, Hævn!

Saaledes gik det altsaa de Gode! Man skulde følgelig ikke være god. Hans Moder talte evigt og altid om Gud, om Gud, som

belønner Dyden! Jo, det var en Belønning, en smuk Belønning for et helt Livs Dyd, for Arbejde, Forsagelse, trofast Pligtopfyldelse.

Men alle disse, der levede af Handel, af at undertrykke deres Arbejdere og Undergivne, som tog de Staklers Kræfter og deres Arbejde, og gav dem blot saa meget i Gengæld, at de med Nød og Næppe kunde holde Livet vedlige! Disse Mænd, hvad gjorde Gud ved dem? Straffede han dem? Tog han deres Samvittighedsfred fra dem?

Nej, paa ingen Maade! Han kendte adskillige. Fabrikant Øller for Ekspl. Hans Arbejdere, bundne for Livstid, sultede de ikke til Dels, Begynderne i det mindste. Selv forstod han intet af, hvad der angik Fabriken, han nød Frugterne, sværmede i alle Hovedstadens Glæder, medens de arbejdede og fortjente Midlerne til hans Udsvævelser.

Og Grosserer Rosberg? Som aldrig laante sine fattige Slægtninge det mindste, naar de i deres Nød kom til ham, medens han gav smaa Formuer ud til flotte Buketter med Smykker indeni, som han forærede bort til Varieté-Sangerinder.

Og Sæbefabrikant Illberg, den gamle Ungkarl, der altid traktede paa en Hoben unge Mænd, hvem han demoraliserede. Hans Penge var en virkelig Forbandelse. Fra hans Gaard ude paa Landet sendtes der ham hver Lørdag Penge, en tyk Konvolut, Fabriken derude tjente vist godt . . .

Ha! der var igen et Brev, to, tre, ti, alle fulde af Penge, alle med fem Segl. Til Fru D., til Frøken F., til Enkefru G. — Stakkels Mennesker, det var til første Oktober, de trængte saa haardt til det.

Og her! halvtredsindstyve Kr. til den unge Andersen! — det er godt, at han, den fattige Stakkelt, ogsaa faar noget. Og Hr. A., Hr. B., Hr. C. og Hr. D.

Men der! Hr. I. C. Illberg. To Tusend otte Hundrede Kroner. Det var Synder-Penge! Hr. I. C. Illberg! Han skulde ikke have dem, den tykke, rødnesede, væmmelige Illberg, der sugede til sig Kræfter af saa mange stakkels Arbejderses Sved og Møje. Han skulde ikke have dem.

Niels sorterede Brevene, hurtigt og febrilsk, med en Færdighed saa stor, at ingen i hele Kontoret kunde gøre ham det efter.